

TRƯƠNG TẤN SANG

*Nguyên Chủ tịch nước**Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam*

VIỆT NAM – A-DÉC-BAI-GIAN: QUAN HỆ HỮU NGHỊ TRUYỀN THỐNG HƯỚNG TỚI TƯƠNG LAI

Việt Nam và A-déc-bai-gian có quan hệ hữu nghị truyền thống gần bó lâu đời. Tuy cách xa nhau về địa lý nhưng với những nét tương đồng về văn hóa, lịch sử và điều kiện tự nhiên, hai nước đang ngày càng hợp tác chặt để đưa quan hệ song phương lên tầm cao mới, đáp ứng nhu cầu phát triển của mỗi nước và phù hợp với xu thế của thời đại.

Nhìn lại quá khứ Việt Nam và A-déc-bai-gian chính thức thiết lập quan hệ ngoại giao ngày 23/9/1992 nhưng cội rễ của tình hữu nghị và truyền thống hợp tác giữa hai nước bắt nguồn từ nhiều thập kỷ trước, được xây dựng trên nền tảng chuyến thăm A-déc-bai-gian tháng 7/1959 của Chủ tịch Hồ Chí Minh vĩ đại và chuyến thăm Việt Nam tháng 10/1983 của vị lãnh tụ dân tộc Heydar Aliyev khi đó là Phó Chủ tịch thứ nhất Hội đồng Bộ trưởng Liên Xô. Kể từ những thời điểm lịch sử đó, hai nước đã luôn kề vai sát cánh trong sự nghiệp phát triển đất nước. Nhân dân Việt Nam không bao giờ quên sự giúp đỡ to lớn, chí tình và quý báu mà nhân dân A-déc-bai-gian đã dành cho nhân dân Việt Nam trong công cuộc đấu tranh bảo vệ Tổ quốc và xây dựng đất nước. Dưới thời Liên xô đã có hàng trăm chuyên gia quân sự và dân sự A-déc-bai-gian tình nguyện sang giúp đỡ nhân dân Việt Nam. Từ những năm 60 của thế kỷ 20, các trường đại học, trung học chuyên nghiệp của A-déc-bai-gian đã đào tạo cho Việt Nam khoảng 4 nghìn cán bộ khoa học - giáo dục, kỹ sư, cán bộ kỹ thuật, nhà quản lý cho Việt Nam. Nhiều người trong số đó đã và đang giữ trọng trách trong các cơ quan nhà nước, các cơ sở khoa học giáo dục của Việt Nam.

Điều đặc biệt chính Ba-cu là hình mẫu để Việt Nam phát triển ngành công nghiệp dầu khí sau này. Trong lần đến thăm khu công nghiệp dầu khí Ba-cu tháng 7/1959, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã

nói với các vị lãnh đạo và kỹ sư dầu khí ở đây: “Tội nghi Việt Nam có biển, nhất định sẽ có dầu, nhưng đang chiến tranh chưa làm được, tôi hy vọng và tin tưởng rằng sau khi Việt Nam kháng chiến thắng lợi, các đồng chí sẽ giúp chúng tôi tìm ra dầu rồi giúp khai thác và chế biến dầu, xây dựng được khu công nghiệp dầu khí như Ba-cu hiện nay”. Mong muốn đó của Chủ tịch Hồ Chí Minh đã thành hiện thực. Không chỉ giúp Việt Nam đào tạo nguồn nhân lực, A-déc-bai-gian đã cử những kỹ sư giỏi, những chuyên gia, công nhân lành nghề sang Việt Nam giúp đỡ xây dựng nhiều công trình dầu khí, cung cấp cho Việt Nam nhiều thiết bị, máy móc trong ngành công nghiệp từ thập niên 80, đặc biệt trong quá trình xây dựng và phát triển Liên doanh dầu khí Vietsovpetro. Hợp tác dầu khí đã để lại dấu ấn ở mỗi nước với con đường mang tên Ba-cu ở thành phố biển Vũng Tàu và con phố mang tên Vũng Tàu tại thủ đô Ba-cu.

Hợp tác trong thời kỳ mới Sau những biến động lịch sử đầu những năm 90 của thế kỷ trước, hợp tác song phương Việt Nam – A-déc-bai-gian gặp nhiều khó khăn. Hai bên chưa có nhiều đoàn trao đổi, quan hệ kinh tế - thương mại phát triển chậm, hợp tác trong các lĩnh vực khác chưa được thúc đẩy.

Đây cũng là thực tế chung trong quan hệ giữa Việt Nam với các nước thuộc Liên Xô cũ và là điều trăn trở của lãnh đạo hai Nhà nước. Việt Nam luôn coi trọng hợp tác với các nước bạn bè truyền thống, trong đó có A-déc-bai-gian và coi đây là một trong những hướng ưu tiên trong chính sách đối ngoại của mình. Vượt lên trên những khó khăn, với hành trang là truyền thống quan hệ hữu nghị gần bó, những tình cảm tốt đẹp gắn kết giữa hai dân tộc cùng ý chí và quyết tâm của lãnh đạo, nhân dân hai nước, hợp tác Việt Nam

Chủ tịch nước Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam

TRƯƠNG TẤN SANG

(Nhiệm kỳ 2011-2016)

Photo by: GIẢN THANH SƠN

Bà MAI THỊ HẠNH - Phu nhân Chủ tịch nước Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam
TRƯƠNG TẤN SANG (nhiệm kỳ 2011-2016) trong trang phục truyền thống của Azerbaijan.
Photo by: GIẢN THANH SƠN

và A-déc-bai-gian đã có những bước chuyển mình mạnh mẽ trong những năm gần đây. Đánh dấu cho giai đoạn hợp tác mới chính là chuyến thăm chính thức Việt Nam tháng 5/2014 của Tổng thống Ilham Aliyev và chuyến thăm chính thức A-déc-bai-gian của tôi một năm sau đó vào tháng 5/2015. Các chuyến thăm song phương này đã giúp lãnh đạo hai nước được tận mắt chứng kiến sự thay đổi của mỗi nước, có những nhận định đánh giá thực tiễn để đưa ra các chính sách và chủ trương nhằm đưa hợp tác song phương Việt Nam - A-déc-bai-gian đi vào chiều sâu và thực chất.

Tôi hết sức vui mừng trước những bước phát triển tích cực của quan hệ song phương trên nhiều lĩnh vực thời gian vừa qua. Hợp tác chính trị được tăng cường, hai bên đã trao đổi nhiều đoàn các cấp, các Bộ, ngành, thường xuyên ủng hộ lẫn nhau tại các diễn đàn đa phương, quốc tế và khu vực. Hợp tác kinh tế - thương mại có nhiều khởi sắc. Hiện Việt Nam đang nhập khẩu dầu thô của A-déc-bai-gian để đáp ứng nhu cầu về năng lượng trong nước, kim ngạch hai chiều đạt trên 200 triệu USD trung bình năm. Hai bên đã thành lập được Ủy ban liên Chính phủ về hợp tác kinh tế - thương mại và khoa học - kỹ thuật. Hợp tác giáo dục - đào tạo được khôi phục và đang ngày càng mở rộng. Các hoạt động giao lưu văn hóa được tổ chức thường xuyên. Hai bên đã thành lập Hội hữu nghị Việt Nam - A-déc-bai-gian là cầu hữu nghị nối liền hai dân tộc.

Hướng tới tương lai

Tuy nhiên, chúng ta cần nhìn nhận thẳng thắn hợp tác song phương giữa hai nước còn hết sức khiêm tốn so với tiềm năng, nhu cầu và mong muốn của hai Bên. Chúng ta có điểm tương đồng về điều kiện tự nhiên với đường bờ biển chạy dọc đất nước, là cửa ngõ của các khu vực quan trọng trên bản đồ thế giới là Đông Nam Á và Nam Cát-cát, có nhiều tiềm năng để bổ sung, hỗ trợ cho nhau trong sự nghiệp phát triển đất nước. Vậy đâu là những dư địa để hai bên thúc đẩy hợp tác và vượt qua những thách thức hiện nay?

Trước hết, tôi cho rằng hai bên cần không ngừng thúc đẩy hợp tác chính trị tin cậy thông qua trao đổi đoàn các cấp, tiếp tục phối hợp hành động chặt chẽ tại các diễn đàn đa phương nhằm kịp thời trao đổi ý kiến về các vấn đề cùng quan tâm. Bên cạnh việc tăng cường quan hệ ngoại giao nhà nước, hai bên cần chú trọng thúc đẩy quan hệ giữa hai Đảng cầm quyền, giữa hai Quốc hội, tạo nền tảng vững chắc cho hợp tác song phương trên các lĩnh vực khác.

Thứ hai, cần thúc đẩy hợp tác kinh tế - thương mại và đầu tư, trong đó coi hợp tác dầu khí là lĩnh vực mũi nhọn. A-déc-bai-gian có thể hợp tác giúp đỡ Việt Nam trong lĩnh vực thế mạnh như phát triển công nghiệp lọc hóa dầu và phụ trợ, hai bên cũng có thể nghiên cứu đầu tư khai thác dầu khí tại thêm lục địa của nhau. Các lĩnh vực tiềm năng như thương mại, nông nghiệp, khoa học - công nghệ, du lịch, hàng hải cũng cần được chú trọng để đáp ứng nhu cầu phát triển nội tại ở mỗi nước. Đặc biệt, Ủy ban liên Chính phủ về hợp tác kinh tế - thương mại và khoa học - kỹ thuật cần hoạt động năng động và hiệu quả, sớm đưa ra giải pháp cho các khó

khăn hiện nay như khoảng cách địa lý xa xôi, thiếu các kênh giao thương, nhu cầu doanh nghiệp còn khác biệt để đưa quan hệ kinh tế giữa hai nước phát triển lên tầm cao mới, phấn đấu tăng kim ngạch thương mại lên mức 1 tỷ USD trong những năm tới.

Thứ ba, Việt Nam và A-déc-bai-gian là các quốc gia ven biển và đều nằm ở khu vực có tầm quan trọng và phát triển năng động. Việt Nam có thể trở thành cửa ngõ để A-déc-bai-gian tiếp cận thị trường Đông Nam Á cũng như cầu nối hợp tác với các tổ chức Việt Nam là thành viên như ASEAN, APEC, CPTPP..., trong khi đó A-déc-bai-gian có thể hỗ trợ Việt Nam kết nối nhanh và hiệu quả hơn với thị trường rộng lớn và tiềm năng của các quốc gia Đông Âu - Tây Á và các vùng lân cận.

Thứ tư, tôi cho rằng chúng ta cần nỗ lực thúc đẩy hợp tác nhân văn, giao lưu giữa hai dân tộc. Đây là nhân tố hết sức quan trọng để tạo nền tảng vững chắc cho quan hệ song phương. Lịch sử phát triển quan hệ Việt Nam - A-déc-bai-gian cho thấy chính sự gắn kết giữa nhân dân hai nước trong quá khứ đã giúp chúng ta vượt qua những thử thách của lịch sử. Giờ đây, chúng ta cần giúp thế hệ trẻ hiểu về cội nguồn, trân trọng quá khứ, cùng nhau hành động ở hiện tại, hướng tới tương lai.

Trong thời gian tới, Chính phủ hai nước cần dành cho nhau nhiều hơn nữa học bổng đào tạo ở các cơ sở giáo dục của mình để các bạn trẻ có cơ hội được trực tiếp sống, học tập tại cả Việt Nam và A-déc-bai-gian, để được tự cảm nhận, hiểu thêm về đất nước, văn hóa, con người mỗi nơi. Hai bên cũng cần tăng cường vai trò của Hội hữu nghị Việt Nam - A-déc-bai-gian, tổ chức nhiều hoạt động giao lưu văn hóa, nghệ thuật, các diễn đàn, hội thảo để đưa người dân hai nước xích lại gần nhau hơn.

Việt Nam và A-déc-bai-gian tuy cách xa nhau về địa lý nhưng lại gần gũi nhau về mặt tình cảm. Quan hệ giữa hai nước được Chủ tịch Hồ Chí Minh vĩ đại và Lãnh tụ toàn dân tộc Heydar Aliyev gây dựng và được các thế hệ lãnh đạo và nhân dân hai nước dày công vun đắp. Tôi tin tưởng rằng, hai nước chúng ta sẽ phát huy tối đa tiềm năng của mình, cùng nhau nỗ lực để đưa hợp tác song phương đi vào chiều sâu, phục vụ sự nghiệp phát triển ở mỗi nước, góp phần vào hòa bình, ổn định và thịnh vượng ở khu vực và trên thế giới. 🌟